

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800 810
e-mail: mayor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>

ПЛАН

ЗА ЗАЩИТА ПРИ ЕПИЗООТИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ШУМЕН

ШУМЕН

2025 г.

I. ЦЕЛ.

1 Намаляване на неблагоприятното въздействие на опасните фактори върху човешкия живот, социалната и икономическата структура на общности, инфраструктура, собственост и природната среда.

2 Осигуряване на ефективно и ефикасно управление на риска от епизоотии чрез партньорство и по-добра координация.

3 Създаване на способности за реагиране и възстановяване при епизоотии.

II. ОБХВАТ.

Планът се прилага за територията на община Шумен. Изпълнението на плана се извършва от съставните части на Единната спасителна система на територията на община Шумен ветеринарно-медицински органи на територията на общината и областта, и Общинския щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия и взаимодействие с Националния и областния щабове.

III. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА.

Епизоотия (от старогръцки: *epi*- „над“ и *zoon* – „животно“) е широкомащабно разпространение на инфекциозно заболяване при един или повече животински видове на определена територия. Заболяването значително превишава нивото на заболяемост, обичайно регистрирано на същата територия. Фактически погледнато епизоотията е епидемия сред животните.

IV. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА.

Община Шумен не е гранична със съседни страни, което е благоприятен фактор за предпазване от заразни болести по животните, но граничи с рискови области и съществува реална опасност от развитието на епизоотии.

Най-общо болестите по животните могат да се определят като:

1. Опасни за хората и животните - има 156 болести, които са общи между хората и животните. Като примери за най-често срещани в световен мащаб могат да бъдат дадени заболяванията антракс, туберкулоза, бруцелоза. Начините за заразяване са най-различни, директни и индиректни – консумация на заразени продукти от животински произход, допир на заразени животни и т.н.

С антракс човек може да се зарази чрез вдишване или поглъщане на спори. По-рядко заразяването със заболяването става чрез допир до кожата - при обработка на кожи, стригане на вълна.

Заразяване от туберкулоза може да се получи при консумиране на млечни продукти и суровини, които са добити от болни животни и не са преминали необходимата термична обработка.

При бруцелозата хората могат да се заразят при контакт с болни животни или необработени продукти от тях.

Последиците зависят от болестта, от начина на заразяване. Те могат да бъдат и много сериозни. Консумацията на необработени термично продукти, закупени от улицата, може да доведе до сериозни негативни последствия за човешкото здраве.

Сред новопоявилите се болести по животните през последните години се нарежда и заболяването птичий грип. От 16-те познати Н-типове само за подтиповете H5, H7 и H9 е известно, че са способни да преминат през видовата бариера между птиците и хората. Има опасения, че ако вирусът на птичий грип претърпи смесване с вируса на човешкия грип, полученият нов подтип би бил и силно заразен, и силно летален при хората. Такъв подтип би предизвикал глобална пандемия.

2. Опасни само за животните.

При заразните заболявания най-често разпространено е болестта ензоотична левкоза по говедата. Това е болест, която протича хронично, причинява се от вирус. Тя не е опасна за хората. Като новопоявила се болест може да се посочи заболяването син език (заразна катарална треска по овцете). Първият такъв случай у нас е регистриран на 6 юли 1999 година. Тази болест засяга основно овце. Шапът е най- силно заразното вирусно заболяване по домашните животни и дивичкокопитни животни. Боледуват: говеда, биволи, овце, кози, домашни и дивички свине, елени, сърни и други. Заразния нодуларен дерматит е силно заразна вирусна болест по едрите преживни животни. Шарката по овцете и козите и силно заразно вирусно заболяване. Чумата по дребните преживни животни е вирусно заболяване по овцете. Класическата чума по свинете е смъртоносно вирусно заболяване при домашните и дивички свине, характеризиращо се с хеморагичен синдром. За кратък период от време може да обхване обширни територии. Болестта причинява сериозни икономически загуби, най-вече в страни със силно развита система за отглеждане на свине в индустриални търговски ферми. Африканската чума по свинете е едно от най-важните заболявания при домашните и дивичките свине поради своите високи нива на смъртност, липсата на лечение и ваксина. Веднъж проникнала в дадена държава болестта има значително негативно въздействие върху националната, регионалната и международната търговия, поминъка на свиневадите и ловните стопанства. Още повече изкореняването му е изключително трудно и при дивичките свине може да отнеме години. На територията на областта към 2021 година са регистрирани говедовъдни обекти, овцевъдни обекти, ферми за коне, промишлени ферми за свине, ферми за кокошки носачки, и ферми за бройлери. Най-рискови за развитието на епизоотии са общините, на чиито територии има изградени големи животновъдни обекти: Шумен, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Каолиново. Възникване на заразно огнище може да доведе до значителни икономически загуби и предприемане на допълнителни дейности за ограничаване на разпространението, съобразно спецификата на болестта. При щамове опасни за хората е възможно заразяването на много жители и необходимост от изпълнението на мероприятия по ограничаване разпространението на болестта.

IV. ПРИЕТИ УСЛОВИЯ ЗА ПЛАНИРАНЕ.

1. Голям брой засегнати домашни и дивички животни и висока смъртност.
 2. Опасност за разпространение на заразите и при хората.
 3. Необходимост от въвеждане на специфични мерки, значителен технически и човешки ресурс и овладяване на бедствието.
 4. Опасност от замърсяване на хранителни продукти и водоизточници.
 5. Затруднения в изхранването на животните във фермите.
- ## V. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЯТА.

1. Оперативна готовност.

Към общинска администрация и към областния управител има създадени постоянно действащи епизоотични комисии за прилагане на мерките по здравеопазване на животните.

Поименният състав на комисиите е определен със заповеди. При поява на заразна болест изпълнителният директор на БАБХ издава заповед, с която определя мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта. При особено опасни заразни болести, чието разпространение може да причини значителни икономически загуби, мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта се въвеждат на част от територията или на цялата територия на страната по предложение на изпълнителния директор на БАБХ със заповед на министъра на земеделието, храните и горите, съгласувана с министъра на вътрешните работи. При възникване на особено опасно заразно заболяване със заповед на изпълнителния директор на БАБХ се създава се национален кризисен център. Наредданията на националния кризисен център са задължителни за всички участващи при ликвидиране на болестта. Директорът на ОДБХ Шумен създава със заповед Регионален кризисен център.

Регионалният кризисен център има следните задължения:

- поддържане на готовност и информационна обезпеченост на територията на региона;
- провеждане на разяснителна дейност за естеството на заболяването и свързаните с него рискове;
- провеждане на обучителни занятия за борба с болестта;
- поддържане на връзка с диагностичните лаборатории;
- събиране и транспортиране на проби;
- ръководство и изпълнение на място на регионалния оперативен план за ликвидиране на заболяването на територията на региона;
- провеждането на предварителен преглед, извършване на епизоотично проучване;
- поддържане на връзка с Националния кризисен център за борба с болестта;
- поддържане на връзка с полицията, местната администрация, собственици, производители, фирми и организации занимаващи се с животновъдна дейност за съдействие при налагане на забранителни и ограничителни мерки на огнището на болест, за обезпечаване на контрол върху движението в района, за затваряне на пазарите и предотвратяване на опити за нелегална търговия с животни;
- налагане на ограничителни мерки в района на огнището и упражняване на контрол върху изпълнението им;
- участие в оценката и унищожаването на заразените и контактни животни, а в случай че се провежда превантивно клане участие и контрол при транспортирането на животни до определената кланица и контрол при извършване на клането;
- провеждане на мероприятията за ликвидиране на огнището и мероприятията в предпазната и надзорната зони;
- докладва незабавно на националния кризисен център за нови огнища на заболяването. Регионалните кризисни центрове трябва да поддържат наличност от защитно облекло, дезинфектанти, инструменти за извършване на епизоотично проучване, лекарствени препарати за упояване и умъртвяване на животни и формуляри за документиране на развитието на епизоотичната обстановка.

Заповеди от изпълнителния директор на БАБХ при констатиране на заболяването:	Заповеди от директора на ОДБХ при констатиране на заболяването:
• Африканска чума по свинете • Африканска чума по конете • Бяс • Инфекциозна анемия по конете • Инфлуенца по птиците • Класическа чума по свинете • Нюкясълска болест по птиците • Син език • Шап • Заразен нодуларен дерматит • Шарка по овцете и козите • Чума по дребните преживни животни • Треска от долината на рифт • други	• Антракс • Бруцелоза по едрите преживни животни • Бруцелоза по дребните преживни животни • Бруцелоза по свинете • Заразен епидидимит • Инфекциозен ринотрахеит • Ку-треска • Лептоспироза • Мукозна болест – вирусна диария • Салмонела • Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии • Треска от Западен Нил • Туберкулоза • Болести по пчелите • Болести по рибите и двучерупчестите

Обезвреждането на животинските трупове и други продукти от животински произход в Р България се осъществява в съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, предназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002:

Екарисаж	Локализация	Регистрационен №	Капацитет	Регион
“Брамас – 96” АД	Шумен	BG 2716001	1 ва линия – кат. 1 и 2 – 40 тона /24h 2 ра линия – кат. 3 – 100 тона 24h	Велико Търново, Габрово, Добрич, Ловеч, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен
“Екарисаж - Варна” ЕООД	Варна	BG 0316001	1 линия – кат. 1, 2 и 3 – 40 тона/24h	Бургас, Варна, Кърджали, Сливен, Стара Загора, Хасково и Ямбол
“Син кръст 2016” ООД	Ихтиман	BG 2217097	Подвижен инсинератор	Благоевград, Видин, Враца, Кюстендил, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Смолян, София-град и София област

Ранното предупреждение и оповестяването на органите на изпълнителната власт и на населението при бедствия се определят с Наредбата за условията и реда за функциониране на националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност, приета с ПМС № 48 от 1.03.2012 г. (Обн. ДВ, бр. 20 от 2012 г.). Дежурният в ОЦ на РД ПБЗН, оперативният дежурен на ОД МВР, дежурните по областен и общински съвети за сигурност получават информация за

болестта и я обменят по между си. Информацията може да се получава и от НОЦ-ГД ПБЗН, ЕЕНСП-112, Националният кризисен център на БАБХ, Регионалният кризисен център на ОДБХ, Регионална дирекция по горите, Държавните горски и ловни стопанства, собственици на животновъдни обекти, свидетели, потърпевши и други. ОЦ на РД ПБЗН уведомява компетентните съставни части на единната спасителна система и координират по-нататъшната дейност. Компетентните съставни части на ЕСС, отговорни за изпълнение на дейностите при епизоотии са: - ОДБХ, ОД Земеделие, РИОСВ-Шумен, РД ПБЗН, ОД МВР, ЦСМП, ОС на БЧК, кметове на засегнати населени места и доброволни формирования, Регионална дирекция по горите, Държавните горски и ловни стопанства, РЗИ - при опасност за населението, „В и К“ дружеството и фирмите включени в плана за защита при бедствия, привеждат в готовност силите и средствата за реагиране. ОЦ на РД ПБЗН оповестява областния и общинския щабове за изпълнение на съответните планове за защита при бедствия по заповед на областния управител, кмета на общината или Директора на РД ПБЗН. При техническа неизправност на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт, дежурният по Общински съвет за сигурност оповестява личния състав на общинския щаб по разпореждане на кмета на общината. Дежурните екипи на РД ПБЗН, ОД МВР, ЦСМП, поддържат постоянна оперативна готовност и работят на непрекъснат сменен режим. Времето за привеждане в готовност на останалите структури в работно време е 30 минути, а в извън работно време – 60 минути.

2. Ред за активиране на плана.

Със заповед кмета на общината обявява “бедствено положение” за цялата или за част от територията на общината при условие, че се случва, случило се е или има опасност от епизоотии. Когато мащаба на бедствието надхвърля възможностите за справяне с наличните сили и средства на ЕСС на общинско ниво и са необходими допълнителни ресурси, кмета на общината може да поиска обявяване на бедствено положение от областния управител, когато не могат да бъдат обезпечени дейностите по чл.19, ал.1 от ЗЗБ, чрез изпълнението на общинския план за защита при бедствия. При въвеждане на областния план за защита при бедствия управлението преминава на областно ниво. Общинският щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия в засегнатите територии продължава да изпълняват своите функции и задължения, като координацията и управлението на силите и средствата на ЕСС се осъществява на областно ниво от областния управител и щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия. С обявяването на “бедствено положение” се въвежда областния план за защита при бедствия.

3. Определяне на защитни действия:

- приемане, анализиране и разпределяне на информацията за мащабите на бедствието;
- провеждане на разяснителна дейност за естеството на заболяването и свързаните с него рискове;
- провеждане на разяснителни мероприятия за борба с болестта;
- събиране и транспортиране на проби;
- ръководство и изпълнение на място на регионалния оперативен план за ликвидиране на заболяването на територията на региона;
- провеждането на предварителен преглед, извършване на епизоотично проучване;
- налагане на забранителни и ограничителни мерки на огнището на болестта, за обезпечаване на контрол върху движението в района, за затваряне на пазарите и предотвратяване на опити за нелегална търговия с животни;

- оценка и унищожаване на заразените и контактни животни, а в случай че се провежда превантивно клане участие и контрол при транспортирането на животни до определената кланица и контрол при извършване на клането;
- провеждане на мероприятията за ликвидиране на огнището и мероприятията в предпазната и надзорната зони;
- извършване на превантивна или спешна ваксинация, при необходимост и възможност, съобразно обстановката и спецификата на болестта;
- събиране и обезвреждане на животински трупове и продукти от животински произход;
- извършване на почистване и дезинфекция, дезинсекция и дератизация.

При опасност за населението допълнително се извършва:

- уточняване на местата и обектите, засегнати от особено опасна инфекция, и прогнозата за очакваните медицински загуби;
- установяване на противоепидемичен режим за населението и селскостопанските животни чрез създаването на контролно-пропускателни пунктове;
- определяне на местата на контролно-пропускателните пунктове, пунктовете за санитарна обработка, пунктовете за оказване на първа помощ и полевите болници;
- уточняване на социални заведения, които могат да функционират и осъществяват противоепидемичните мероприятия;
- оценка на състоянието на обекти, които могат да предизвикат влошаване на епидемиологичната обстановка;
- извеждане или евакуация на населението – при необходимост;
- извършване на дейности по ликвидиране на последиците от биологично заразяване - деконтаминация на терена и обектите, техниката, индивидуални средства за защита и др.;
- определяне на необходимия допълнителен брой от медицински екипи, доброволци и спасители.
- периодично информиране на населението за бедствието и даване на препоръки за поведение;

4. Предупреждение и оповестяване на населението.

Предупреждението на населението в случай на епизоотии се извършва чрез Националната система за ранно предупреждение и оповестяване, интернет и средствата за масова информация. Предприемат се действия за оповестяване чрез мегафони и/или автомобили с високоговорители на РД ПБЗН Шумен, ОД МВР Шумен и общинска администрация. Информация за характеристиките, прогнозата и мащабите на бедствието, указания за поведение и действие на населението се подава и чрез регионалните оператори на радио и телевизионни програми, както и чрез радиотранслационните възли в населените места. Отговорникът за връзките с обществеността към общинския щаб за защита при бедствия организира предоставянето на информация за населението чрез медиите за мащабите на бедствието и предприетите мерки от изпълнителната власт и Единната спасителна система.

5. Изпълнение на защитни действия: Повечето защитни действия се прилагат едновременно съобразно обстановката и решенията на ОДБХ - регионален кризисен център, общинския щаб за защита при бедствия и ръководителя на операциите.

ДЕЙСТВИЯ	ОТГОВОРНИ СТРУКТУРИ
Приемане, анализиране и разпределяне на информацията за мащабите на бедствието.	ЕЕНСП 112, ОЦ на РДПБЗН, ОДМВР, дежурни в областен и общински съвети, ОДБХ- регионален кризисен център.
Провеждане на разяснителна дейност за естеството на заболяването и свързаните с него рискове.	ОДБХ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места, РДГ.
Провеждане на учебни занятия за борба с болестта;	ОДБХ, РДГ.
Събиране и транспортиране на проби;	ОДБХ, РДГ, ДЛС и ДГС.
Ръководство и изпълнение на място на регионалния оперативен план за ликвидиране на заболяването на територията на региона;	ОДБХ, РДГ, ДЛС и ДГС, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места.
Провеждането на предварителен преглед, извършване на епизоотично проучване;	ОДБХ.
Налагане на забранителни и ограничителни мерки на огнището на болест, за обезпечаване на контрол върху движението в района, за затваряне на пазарите и предотвратяване на опити за нелегална търговия с животни;	ОДБХ, ОДМВР, РДГ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места.
Оценка и унищожаване на заразени и контактни животни, а в случай че се провежда превантивно клане участие и контрол при транспортирането на животни до определената кланица и контрол при извършване на клането;	ОДБХ, ОДМВР, РДГ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места.
Провеждане на мероприятията за ликвидиране на огнището и мероприятията в предпазната и надзорната зони;	ОДБХ, РДПБЗН, ОДМВР, РДГ, ДГС и ДЛС.
Извършване на превантивна или спешна ваксинация, при необходимост и възможност, съобразно обстановката и спецификата на болестта.	ОДБХ, РДГ, ДГС и ДЛС.
Събиране и обезвреждане на животински трупове и продукти от животински произход;	ОДБХ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места, собственици на обекти, ДГС и ДЛС, доброволни формирования.
Извършване на почистване и дезинфекция, дезинсекция и дератизация;	ОДБХ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места, собственици на обекти, ДГС и ДЛС, доброволни формирования.
При опасност за населението допълнително се извършва:	
Уточняване на местата и обектите, засегнати от особено опасна инфекция, и прогнозата за очакваните медицински загуби.	ОДБХ, РЗИ.
Установяване на протиепидемичен режим за населението и селскостопанските животни чрез създаването на контролно-пропускателни пунктове.	РЗИ, ОДБХ.
Определяне на местата на контролно-пропускателните пунктове, пунктовете за	ОДМВР, ОДБХ, РЗИ, РДПБЗН, кмет, РДГ.

санитарна обработка, пунктовете за оказване на първа помощ и полевите болници.	
Уточняване на социални заведения, които могат да функционират и осъществяват противоепидемичните мероприятия.	РДСП, РЗИ, кмет на община Шумен, кметове на засегнати населени места.
Оценка на състоянието на обекти, които могат да предизвикат влошаване на епидемиологичната обстановка.	ОДБХ, РЗИ, РДПБЗН.
Извършване на дейности по ликвидиране на последиците от биологично заразяване - деконтаминация на терена и обектите, техниката, индивидуални средства за защита и др.	РДПБЗН, ОДБХ, фирми.
Периодично информиране на населението за бедствието и даване на препоръки за поведение.	Общински щаб за защита при бедствия.

6. Изпълнение на дейности по възстановяване: Редът е разписан в Раздел VII от Плана за защита при бедствия – Възстановяване и подпомагане.

Оценката на щети се извършва съгласно Наредба за условията и реда за разходване на средствата за обезщетяване на собственици на животни, умъртвени в случаи на заразни заболявания. Обезщетенията ще бъдат изчислявани индивидуално от независими оценители, като сумите по видове животни не могат да надхвърлят определени стойности, валидни за целия Европейски съюз.

Наредбата се издава по Закона за ветеринарномедицинската дейност и определя възможностите за намаляване на обезщетенията за собствениците на животните в определени размери.

Пари от държавата се полагат също за заразени и контактни животни, унищожени за ликвидиране на инфекции. **Обезщетения се дължат и за животни, които са загинали след ваксинация.**

Обезщетенията ще се изплащат за ограничаване и ликвидиране разпространението на особено опасни заразни заболявания чрез умъртвяване или унищожаване на съответните животни.

Помощта ще се предоставя и при смъртност, възникнала след датата на обявеното съмнение за наличие на болест от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ).

Напълно лишени от обезщетения ще бъдат собствениците на нерегистрирани животновъдни обекти.

Съгласно чл. 55 от ЗЗБ подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица, животни и засети площи и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие.

Неотложната помощ се организира, осигурява и предоставя от кмета на общината и включва: изхранване, временно настаняване, раздаване на облекло и битово имущество на засегнатите/пострадалите лица, както и изхранване на животните. При необходимост и по заявките/искания на кмета на общината чрез областния управител се предоставят фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки от централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица. Възстановителната помощ се предоставя

на физически лица при необходимост от основен ремонт на жилищата им, засегнати от бедствие, ако лицата отговарят на критерии, определени в правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, наличието на които се установява въз основа на анкета, извършена от органите на Агенцията за социално подпомагане. Възстановителната помощ се предоставя при условия и по ред, определени с правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, и не може да превишава стойността на данъчната оценка на жилището. Предоставянето на възстановителна помощ на засегнати и пострадали от бедствие лица се организира от кмета на общината в съответствие с изискването на ЗЗБ и общинския план за защита при бедствия. Неотложните възстановителни работи след бедствие за обектите, общинска собственост, се организират от кмета на общината, съгласно общинския план за защита при бедствия, а за обектите, държавна собственост – от областния управител и териториалните структури на министерства и ведомства. Щабът за изпълнение на Общинския план за защита при бедствия на база направената оценка на щетите от назначената със заповед на кмета комисия предлага решения за възстановяване на жизнено важни услуги за населението. Приемането и обобщаването на заявките/исканията от кмета на общината за външно подпомагане по реагирането и възстановяването се координират от директора на дирекция „Административно-правно обслужване, финанси и управление на собствеността“ /АПОФУС/ в Областна администрация, подпомаган от група от представители на Областна администрация-Шумен, БЧК, РЗИ, ОДБХ. Заявките се приемат чрез деловодството на Областна администрация-Шумен, по електронна поща или по факс на заместник-областните управители и дежурен по ОСС. Заявките/исканията за външно подпомагане на областта по реагирането и възстановяването се изготвят от същата група и се изпращат до съответната институция. Работно място на групата е в сградата на Областна администрация-Шумен. Организирането и съхранението на дарения и помощи се извършва от общинската структура на БЧК. Разпределението, раздаването и отчитане на дарения и помощи се организира от група от представители на общинска администрация, БЧК, РЗИ, ОДБХ, ТПДГС.